

קיבוץ יגור

טיוטה לדיון

דוח ביקורת פנימית בנושא

הסדרי פנסיה

- ינואר 2026 -

4 בינואר 2026
אג / 1014615022

לכבוד
חברי
ועדת הביקורת
קיבוץ יגור

לכבוד
רן איזנקוט
יו"ר ועדת הביקורת
קיבוץ יגור

א.ג.נ.,

**הנדון: דוח הביקורת הפנימית בנושא
הסדרי פנסיה**

בהתאם לתוכנית העבודה, אנו מתכבדים להגיש לעיונכם את טיוטת דוח הביקורת הפנימית בנושא הסדרי פנסיה אשר רוכז על ידי נציגנו רו"ח יפתח אלון ומר אורי גרינברג.

מהסקירה עולה כי קיימים אתגרים מהותיים לקיבוץ בנושא הפנסיה ובראשם עדכון תקנון הפנסיה הקיים. בנוסף, יש ליישם החלטות חשובות בתחום לגבי טיפול בחברים להם עודף פנסיוני שנצבר טרם השינוי באורחות החיים בקיבוץ והשלמת גילוי נאות של חברים על הצבירות הפנסיוניות האישיות באמצעות המסלקה הפנסיונית. כמו כן, יש לקדם דיון בדבר הצורך בצבירת קרן ייעודית להבטחת מקורות לתשלומי פנסיה לחברים לעת משבר.

נעיר, כי טבעה של הביקורת להבליט את הנושאים הטעונים שיפור, אך אין בה בכדי להעיב על נושאים שנמצאו תקינים.

נציין, כי עבודת הביקורת מבוססת על מדגם ולכן אין הכרח כי תחשוף כל ליקוי, אם קיים.

ברצוננו להודות לרכז הפנסיה (קודם) על שיתוף הפעולה המלא לו זכינו במהלך עבודתנו.

בכבוד רב,

רזנבלום - הולצמן ושות'
רואי חשבון

העתקים: אודי קינן – יו"ר קיבוץ
רמי פלג – מנהל קהילה
יאיר כספי – רכז פנסיה (קודם)
יערה תירוש האס – רכזת פנסיה (נוכחית)
יוסי בקר – מנהל כספים

ה ת ו כ ן

- א. תמצית הממצאים וההמלצות 1
- ב. כללי שגיאה!
הסימניה אינה מוגדרת.
- ג. התנהלות ארגונית שגיאה!
הסימניה אינה מוגדרת.
- ד. תשלום פנסיה מובטחת שגיאה!
הסימניה אינה מוגדרת.
- ה. מצב אקטוארי שגיאה!
הסימניה אינה מוגדרת.
- ו. קרן המילואים שגיאה!
הסימניה אינה מוגדרת.

--*-*-*-*-*-*

א. תמצית הממצאים וההמלצות

א.1. רקע כללי

- קיבוץ יגור מתנהל כקיבוץ מתחדש החל מ- 01/2018, החלטות השינוי באורחות החיים מקובצים בחוברת "עתיד יגור – שינוי אורחות החיים" (להלן חוברת השינוי).
- מהותו של השינוי באורחות החיים אומר שחבר בגיל העבודה אחראי להתפרנסותו, ולמקורות המיועדים לצבירת פנסיה אישית בעת יציאתו לגמלאות.
- להלן התפלגות אוכלוסיית הקיבוץ נכון למועד 12/2025, על פי נתוני חשבות השכר:

פירוט אוכלוסיית חברים	מספר חברים	%
חברים בגיל העבודה	570	66%
חברים בפנסיה	281	32%
חברים עובדים בגיל הפרישה (*)	16	2%
סה"כ	867	100%

(*) חברים בגיל פרישה, הממשיכים לעבוד ולא מושכים פנסיה

בעת הסקירה 12/2025, פנסיית המטרה בקיבוץ עומדת ע"ס של 6,300 ₪ לחודש, גמלה החודשית גבוהה בכ- 40% מהקבוע בתקנות האגודות השיתופיות (5,262 ₪ ב- 2025).

א.2. התנהלות ארגונית

- תקנון הפנסיה (הוראות כלליות) שבחוברת השינוי קובע כי, "הבטחת תקציב הפנסיונר לגבי משפחה שבה שני בני הזוג חברים תהיה משפחתית, דהיינו; מקורות הגמל של החבר יכללו את עודף מקורות הגמל של בן שני בני הזוג.

סעיף זה בתקנון הפנסיה, הינו בעייתי מאחר והוא עומד בסתירה לתקנות הרשם.

המלצת הביקורת:

על רכז/ת הפנסיה בקיבוץ ויו"ר הקיבוץ בעזרת היועצים המשפטיים לבדוק את תקפות סעיף זה בהסדר הפנסיה שהתקבל בעת השינוי באורחות החיים ולעדכן את הסדר הפנסיה בהתאם.

בתגובת המבוקרים נמסר כי סעיף זה יישאר בשלב זה כחלק מהסדר הפנסיה ויבדק בהמשך ע"י רכזת הפנסיה באמצעות היעוץ המשפטי בקיבוץ.

- הסדר הפנסיה אינו מתייחס לתפקידה והרכבה של ועדת פנסיה אשר אמורה לנהל ולפקח על התחום, עולה כי, נבחרה בקיבוץ ועדת פנסיה אשר טרם התכנסה.

בפועל הטיפול בנושאי הפנסיה, מרוכז ע"י צוות של בעלי תפקידים הכולל את: רכז/ת הפנסיה, מנהל/ת מש"א, מנהל קהילה והגזבר (מנהל כספים).

א. תמצית הממצאים וההמלצות (המשך)

א.2. התנהלות ארגונית (המשך)

המלצות הביקורת:

- (1) **לכונן ועדת פנסיה בעלת סמכות ציבורית לריכוז תחום הפנסיה בקיבוץ שיכלול נושאי תפקידים ונציגי ציבור.**
- (2) **לערוך כתב מינוי לוועדה אשר יאושר בהנהלת הקיבוץ ויגדיר, בין היתר, את הרכבה, תפקידיה, תחומי אחריותה ואופן עבודתה.**
- בתגובת המבוקרים נמסר כי הנושא ידון בוועד הנהלה, הצוות יכלול בעלי תפקידים המפעילים את תחום הפנסיה בקיבוץ.**
- (3) **על כל פורום בקיבוץ ובפרט, העוסק בתחום הפנסיה, לסכם את דיוניו בפרוטוקול מסודר שיתויק בתיקייה מסודרת במזכירות הקיבוץ**

- מבחינתנו את הגדרת התפקיד נמצא כי רכז/ת הפנסיה נבחר/ת באסיפת הקיבוץ, לא נמצאה/נרשמה בהגדרת התפקיד האורגן אליו כפוף/ה רכז/ת הפנסיה.

לקבוע כי רכזת הפנסיה שנבחרה תהיה כפופה ליו"ר הקיבוץ תוך קבלת סמכות מוועד הנהלה.

- החל מ- 01/2022 קשור הקיבוץ עם חברת "טנא מבט" כיועץ הפנסיוני. הועברה לידנו ע"י רכז פנסיה (קודם) הצעת התקשרות ומפרט שירות למתן שירותי ייעוץ פנסיוני ואקטוארי להנהלת קיבוץ יגור.

- נעיר, כי לא נמצא בהנהח"ש ו/או מזכירות הקיבוץ הסכם/הסדר חתום ע"י מורשי חתימה, בין הקיבוץ לחברת "טנא מבט" המפרט את שירותי החברה לקיבוץ.

לוודא קיומו של הסכם חתום עם חברת הייעוץ טנא מבט ובהעדר הסכם נאות, לערוך הסכם בסיוע עו"ד הקיבוץ שיתייחס לסוגיות השונות הנדרשות בהתקשרויות מעין אלה (אחריות מקצועית, ביטוח, העדר ניגוד עניינים, רישיונות לעיסוק בתחום ועוד).

בתגובת רכזת פנסיה (נוכחית), קיים הסכם מול טנא מבט.

הביקורת מציינת כי קיימת הצעת עבודה לא חתומה, למתן יעוץ פנסיוני, אינה חתומה ומאושרת ע"י מורשי החתימה בקיבוץ, לא נמצא הסכם מסודר וחתום, בין טנא מבט לקיבוץ.

א.3. תשלום פנסיה מובטחת

- עולה כי לעת החלטות השינוי לא נעשה מאזן אקטוארי כולל לקיבוץ פרט להצגת פרטנית לחבר/ה לגבי מצבו הפנסיוני.

במצב כאמור, היה חוסר במידע על סך החוב האקטוארי של הקיבוץ לחבריו בעת ביצוע השינוי, ולא נעשתה תוכנית הפקדות להשלמת המחויבות האקטוארית של הקיבוץ לחבריו.

א. תמצית הממצאים וההמלצות (המשך)

א.3. תשלום פנסיה מובטחת (המשך)

- נמצא כי רק בגין שנת 2024 נערך לקיבוץ מאזן אקטוארי המציג את המחויבות הפנסיונית שלו לחבריו. טרם נערכה תכנית לטיפול בגירעון הקיים.
 - למרות החלטות השינוי, קיים לקיבוץ קושי רב לממש את ההחלטה למסור את מקורות הגמל הפנסיוני העודפים שנצברו ע"י החברים (לרוב חברים שהיו עובדי חוץ) טרם השינוי באורחות החיים.
 - בעת ביצוע הסקירה (11-12/2025), כ- 200 חברים לא מלאו את חובם, להעביר ייפוי כוח ליועץ הפנסיוני לגילוי נאות על מקורות הפנסיה שנצברו על ידם.
- מדובר בהערה קריטית לניהול נאות של תחום הפנסיה.**
- חבר שהקיבוץ משלים לו רשת ביטחון, יפריש עבורו הקיבוץ 21.33% לפנסיה מסכום רשת הביטחון.
 - מבחינתנו את הסדר הפנסיה עולה כי, חסרה בו התייחסות להפרשה המינימלית לחיסכון פנסיוני הנדרשת מחבר במעמד עצמאי,
 - לא נמצאה בהסדר התייחסות לגבי מנגנוני הטיפול הקיבוץ בחבר/ה שאינו עומד בהפרשות פנסיוניות מינימאליות נדרשות.
 - לא הוגדר בהסדר, אצל מי האחריות לבדיקת מקורות הפנסיה של חברים חדשים, נכון לעת הסקירה (12/2025), הבדיקה נעשית ע"י חברת "טנא – מבט".

המלצות הביקורת:

(1) על מנהלי הקיבוץ ורכז הפנסיה בסיוע טנא מבט, לבצע מאזן אקטוארי לבדיקת מחויבות הקיבוץ לפנסיה לחבריו ובהתאם לבצע תוכנית הפקדות שנתיות, להבטחת מקורות הפנסיה לחברי הקיבוץ.

בתגובת המבוקרים נמסר כי לאחרונה נעשה מאזן אקטוארי לקיבוץ, לצורך מילוי תקנה 4 עפ"י הוראת רשם האגודות השיתופיות.

(2) על רכז פנסיה בעזרת יועצי הפנסיה, לעדכן את הסדר הפנסיה תוך התייחסות לממצאים והערות המוצגות לעיל.

(3) לאחר 8 שנים מעת השינוי באורח החיים יש לעדכן ולהתאים את הסדר הפנסיה, תוך קבלת החלטות המתייחסות, בין היתר, לחיוב חברים בגילוי נאות על מקורותיהם הפנסיוניים ולמעקב אחר החסכוניות הפנסיוניים של חברים בגיל העבודה.

(4) לקבל החלטות לגבי אופן ההתנהלות מול חברים המסרבים לחתום על הרשאה למסלקה הפנסיונית ולבחון קבלת החלטות על סנקציות שניתן להפעיל מולם.

בתגובת המבוקרים נמסר כי מקובל, הנושא יגיע לדין בוועד הנהלה.

א. תמצית הממצאים וההמלצות (המשך) (המשך)

א.3. תשלום פנסיה מובטחת (המשך)

- חברים, בגיל העבודה העובדים בקיבוץ עמיתים "בכלל פנסיה – מקיפה" הכוללת ביטוח אובדן כושר עבודה, כנ"ל עובדי חוץ, הממשיכים את הצבירה הפנסיונית שלהם בכלל פנסיה – מקיפה, הכוללת ביטוח אובדן כושר עבודה.

- נמצא כי, לגבי חברים/חברות עובדי/עובדות חוץ, שניידו את הצבירה הפנסיונית לקרנות פנסיה אחרות, אין אצל רכז/ת הפנסיה מידע ובקרה, אם לחברים אלו ביטוח אובדן כושר עבודה.

- מחברי קיבוץ, עמיתים בחב' הראל ועתודות הותיקה והם בגיל העבודה נגבים עד 2.5% מהשכר ברוטו לשם הקמת קרן לצרכי ביטוח אובדן כושר עבודה. נעיר כי, לא קיבלנו דו"ח פנימי או חיצוני על פעילות קרן להבטחת מקור לתשלום בגין אובדן כושר עבודה לחברים עמיתים בקרן הראל ו/או בעתודות הותיקה.

בתגובת המבוקרים נמסר כי, קיים מיעוט חברים החוסכים בהראל ובעתודות הותיקה. מדובר בחברים מעל גיל 60, בעת אירוע, אובדן כושר עבודה, הכיסוי הביטוחי מממן מהתקציב השוטף של הקיבוץ.

לאחרונה הקיבוץ החל בבקרה על החסכון פנסיוני, באמצעות המסלוקה פנסיונית, עפ"י ממצאי המסלוקה תעשה בקרה גם על ביטוח אובדן כושר עבודה של חברים, שאינם עמיתים בכלל פנסיה – מקיפה.

המלצות הביקורת:

- (1) על רכז/ת הפנסיה בקיבוץ ומנהלי הקיבוץ, לערוך מיפוי חברים בגיל העבודה ולוודא קיומו של ביטוח אובדן כושר עבודה לכל החברים.
- (2) לקבל החלטות לגבי מחויבות החברים לערוך ביטוח אובדן כושר עבודה במסגרת הפנסיה ועל אופן הבקרה והפיקוח של הקיבוץ על הנושא.
- (3) מול חברים בגיל העבודה שאינם מבוטחים ו/או לא ידוע אם מבוטחים בביטוח אובדן כושר עבודה ידאג הקיבוץ כי יבוטחו ע"פ החלטות הקיבוץ.
- (4) לבחון שוב הצורך הקמת קרן פנימית שאינה קשורה לפעילויות הקיבוץ (באמצעות קרן מילואים), להבטחת אובדן כושר עבודה לחברים, עמיתים בקרן הראל ובעתודות.

- מעת השינוי נקלטו בקיבוץ כ- 25 חברים חדשים, בנים ובני/בנות זוג של חברות/חברים, לא נמצא כי הקיבוץ מחתים את החברה/החדש/ה על הסדר/הסכם קליטה לפיו מחויב החבר לצבור לדאוג לעצמו לחסכון פנסיוני.

- רכז הפנסיה אינו שותף ונותן המלצתו לוועדת קליטה לאחר שהתקבל האבחון הפנסיוני של יועצי הפנסיה, גזבר (קודם) היה בודק מדי פעם את האבחונים.

א. תמצית הממצאים וההמלצות (המשך) (המשך) (המשך)

א.3. תשלום פנסיה מובטחת (המשך)

המלצות הביקורת

- (1) על הקיבוץ להחתים את הנקלט/ת על הסדר/הסכם קליטה בו, הוא / היא, מודע/ת למחויבותו/מחויבותה, לצבירת גמלה פנסיונית הכוללת ביטוח אובדן כושר עבודה.
- (2) מניסיוננו, בקבלת חבר/ה חדש/ה לחברות, יש לערב את רכז הפנסיה ולקבל את אישורו והמלצתו לממצאי האבחון הפנסיוני, שהתקבל מיועצי הפנסיה, של הנקלט/ת לחברות.

א.4. מצב אקטוארי

- זו שנה ראשונה (2025) בה, נדרש הקיבוץ לבצע את בדיקת התחייבויותיו הפנסיוניות לחבריו ולעוזבים לצורך השלמת תקנה 4 בדוחות הכספיים (מאזן).
- עפ"י דו"ח ההתחייבות לפנסיה שהועבר מטנא מבט ב- 31/12/2024 פנסיית המטרה עמדה על 6,180 ₪, במהלך 2025 בצמוד למדד, פנסיית המטרה עמדה על 6,300 ₪, הצפי הוא שפנסיית המטרה ב- 2026, תעמוד על כ- 6,464 ₪ לחודש.
- עפ"י הנתונים המצויים בקיבוץ והועברו אלינו, אין לביקורת יכולת לבחון את התפתחות החוב האקטוארי של הקיבוץ לחבריו החל מיום השינוי ועד ה- 31/12/2024.
- דו"ח ההתחייבות הפנסיונית, המאזן האקטוארי מחושב עפ"י 826 חברי קיבוץ, לעומת, 863 חברי קיבוץ המפורטים כעמיתים בקרנות הפנסיה השונות (ראו: פרק ה.1. להלן).

בתגובת המבוקרים גמסר בן לצורך המאזן האקטוארי הפחיתו כ- 40 חברים מסך חברי הקיבוץ, לרוב עד גיל 40, להם הפרשה גבוהה לפנסיה ואין מידע על צבירותיהם. ההנחה היא כי יש להם צבירה מספקת.

- הדו"ח, אינו מכיל נתונים לגבי סגירת חוב אקטוארי לחברים לפני פרישה – הקיבוץ משלים / ישלים את החוב ממקורותיו או סגירת כל החוב בהפקדה לקרן חיצונית.

המלצות הביקורת

- (1) על הקיבוץ והיעוץ הפנסיוני (טנא מבט) לוודא כי דו"ח ההתחייבות האקטוארית של הקיבוץ לחבריו משקף את מס' החברים הנכון שהם עמיתים בקרנות הפנסיה.
- (2) לאור המצב בו לא נעשה מעקב אחר החוב האקטוארי של הקיבוץ לחבריו; על רכז/ת הפנסיה בקיבוץ, מנהלי הקיבוץ והגזבר, לבצע מעקב אחר התפתחות ההתחייבות הפנסיונית של הקיבוץ לחברים החל מיום השינוי ועד היום (12/2025) ובהתאם להעריך את התפתחות החוב לשנים הבאות.
- (3) בהמשך להמלצה 2 לעיל, לקיים דיון בהנהלה ולהגדיר את מדיניות הקיבוץ בנוגע לגידעון האקטוארי.

א. תמצית הממצאים וההמלצות (המשך) (המשך) (המשך)

א.5. קרן מילואים

- לצורך צבירת וניהול כספים לצרכים סוציאליים של חברי הקיבוץ והתלויים בהם, הקים הקיבוץ "קרן מילואים: קמ"י אגש"ח בע"מ (להלן הקרן או קמ"י).
- קמ"י כוללת את הקרן לעזרה הדדית, קרן הסיעוד וצוברת כספים לצרכי בנים נסמכים (בעצ"מ), נמסר לנו כי בקיבוץ כ- 15 בנים נסמכים בגילאים שונים, הקיבוץ פועל למלא את צרכיהם עפ"י הסדר לבנים עם צרכים מיוחדים כפי שנרשם בחוברת השינוי.
- לא נעשה מאזן אקטוארי לטיפול הקיבוץ והבטחת פנסיונית לבנים נסמכים (בעצ"מ).
- תגובת רכזת פנסיה (נוכחית), בקרן המילואים לא הוגדרה מגירה לפנסיה אך חשוב להבין שהסכום שנצבר לבעלי צרכים מיוחדים, יוכל לשמש לכך במידה ותתקבל החלטה. בנוסף יש מספר בעלי צרכים מיוחדים שיש להם פוליסות שמיות במגדל שהם יכולים למשוך קצבה מגיל 45, לחלקם יש עודף אקטוארי. צריך עוד למפות את הדברים אבל זה קיים.**
- מחברים בגיל העבודה, החוסכים בהראל או בעתודות הותיקה נגבים עד 2.5% משכרם ברוטו להשלמת ביטוח אובדן כושר עבודה (ראו פרק ה.2. לעיל), לא נמצא כי בפועל נצברת קרן לאבטחת ביטוח אובדן כושר עבודה לחברים אלו.
- על פי החלטות הקיבוץ, חבר יחיד, זכאי לתוספת של 25% מפנסיית המטרה היחסית. לאלמנים/אלמנות תהיה תוספת של 30% מפנסיית המטרה המגיעה.
- לא נמצא מקור כספי המבטיח את התוספת הנדרשת ליחיד עפ"י החלטות השינוי כפי שמובאות לעיל.
- כמו כן לא הוקם במסגרת הקרן מקור כספי המבטיח השלמות פנסיונית הנדרשות לחברים להם גרעון אקטוארי טרם השינוי אותו אמור להשלים הקיבוץ.

המלצת הביקורת:

- (1) **לפעול להקמת קרנות משנה ייעודיות כפי שמאפשר תקנון הקרן, להבטחת תוספת הפנסיה ליחידים אלמנות ואלמנים, והבטחת השלמת הפנסיה לחברים להם חוב אקטוארי.**
- בתגובה נמסר כי ההכנסות מתחנת הדלק "צבועות" לצורך כך על פי החלטות הקיבוץ.**
- (2) **יש להקים קרן ייעודית שתהווה מקור לתשלום ביטוח אובדן כושר לחברים בגיל העבודה אשר החיסכון הפנסיוני שלהם בהראל או בקרן עתודות ותיקה – קבוצה.**
- (3) **יש להגדיר במסגרת הקרן מקורות לפנסיה לבנים נסמכים ולהקים קרן ייעודית לכך.**